

KALDIRAÇLI İŞLEMLERDE (FOREKS) KALDIRAÇ ORANI VE TEMİNATLARA İLİŞKİN DEĞİŞİKLİK

Sermaye Piyasası Kurulu (“SPK”) tarafından, 10 Şubat 2017 tarihli ve 29975 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe konulan III-37.1.b sayılı “Yatırım Hizmetleri ve Faaliyetleri ile Yan Hizmetlere İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğ III-37.1’de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ” (“**III-37.1.b sayılı Değişiklik Tebliği**”), kaldıraçlı işlemlerde azami kaldıraç oranı ve başlangıç teminat tutarına ilişkin önemli birtakım değişiklikler getirmektedir. III-37.1.b sayılı sayılı Değişiklik Tebliği ile getirilen değişiklikler aşağıda izah edilmektedir.

I. Azami Kaldıraç Oranına İlişkin Değişiklikler

III-37.1.b sayılı Değişiklik Tebliği ile III-37.1 sayılı Yatırım Hizmetleri ve Faaliyetleri ile Yan Hizmetlere İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğ’in (“Yatırım Hizmetleri Tebliği”) “Kaldıraçlı işlemlerde kaldıraç oranı ve teminatlar” başlıklı 27 nci maddesinin birinci fıkrası değiştirilerek kaldıraçlı işlemlerde pozisyonun ilk açıldığı sırada uygulanacak azami kaldıraç oranı 100:1’den 10:1’e düşürülmüş, ayrıca ikinci fıkrada yer alan Türk Lirası, Amerikan Doları ve Euro’nun birbirilerine karşı olan değişim oranlarını esas alan varlıklar ile altına dayalı olanlar dışındaki varlıklarda azami kaldıraç oranının 50:1 şeklinde uygulanacağına dair hüküm de maddeden çıkarılmıştır. **Böylelikle tüm varlıklar için kaldıraç oranı 10:1 olarak belirlenmiştir.**

27 nci maddenin azami kaldıraç oranlarını düzenleyen birinci ve ikinci fıkralarında gerçekleştirilen değişiklikler aşağıdaki tabloda gösterilmektedir:

Eski metin	Değişiklikten sonra
(1) Kaldıraçlı işlemlerde kaldıraç oranı, işlem yapmak için yatırılan teminat tutarı karşılığında alınabilecek pozisyon tutarını gösteren orandır. Kaldıraçlı işlemlerde pozisyonun ilk açıldığı sırada uygulanacak kaldıraç oranı 100:1’i geçemez.	(1) Kaldıraçlı işlemlerde kaldıraç oranı, işlem yapmak için yatırılan teminat tutarı karşılığında alınabilecek pozisyon tutarını gösteren orandır. Kaldıraçlı işlemlerde pozisyonun ilk açıldığı sırada uygulanacak kaldıraç oranı 10:1’i geçemez.
(2) Kaldıraçlı işlemlerde Türk Lirası, Amerikan Doları, Euro’nun birbirilerine karşı olan değişim oranlarını esas alan varlıklar ile altına dayalı yapılan işlemlerde kaldıraç oranı azami 100:1 olarak uygulanır. Bunlar dışındaki varlıklarda kaldıraç oranı azami 50:1 olarak uygulanır. Kurul gerekli gördüğü hallerde bu oranları değiştirme	(2) Kurul gerekli gördüğü hallerde bu oranları değiştirme ve varlık bazında kaldıraç oranı belirleme yetkisine sahiptir.

ve varlık bazında kaldıraç oranı belirleme yetkisine sahiptir.

II. Başlangıç Teminat Tutarına İlişkin Değişiklikler

III-37.1.b sayılı Değişiklik Tebliği ile 27 nci maddenin ikinci ve üçüncü fıkralarında yer alan başlangıç teminat tutarı 20.000 TL veya muadili döviz tutarının altında olan müşterilere uygulanacak kaldıraç oranları ile teminat tutarındaki değişikliklere göre işlemlerin devamında uygulanacak kaldıraç oranlarına ilişkin düzenlemeler metinden çıkarılmış, bahsi geçen hükümler yerine **kaldıraçlı işlemlere başlayabilmek için asgari 50.000 TL veya muadili döviz tutarında başlangıç teminatı yatırılması zorunluluğu getirilmiştir.**

27 nci maddenin üçüncü ve dördüncü fıkralarında gerçekleştirilen değişiklikler aşağıdaki tabloda gösterilmektedir:

Eski metin	Değişiklikten sonra
<p>(3) Hesap açılışı sırasında başlangıç teminat tutarı 20.000 TL veya muadili döviz tutarının altında olan müşteriler için ikinci fıkrada belirtilen kaldıraç oranlarının azami yarısı uygulanabilir. İşlemlerin devamında, merkezi takas kurumuna yapılan raporlama saati itibarıyla toplam teminat tutarı asgari 30.000 TL veya muadili döviz tutarına ulaşmış müşteriler için yazılı veya elektronik ortamdaki her türlü araç yoluyla talepleri bulunması halinde raporlamayı takip eden iş günü itibarıyla kaldıraç oranları ikinci fıkrada belirtilen oranlara kadar yükseltilebilir.</p> <p>(4) Başlangıç teminat tutarı 20.000 TL veya muadili döviz tutarının üstünde işlemlere başlayan müşteriler için işlemlerin devamında teminatın bu tutarın altına düşmesi durumunda kaldıraç oranında değişiklik yapılmayabilir. Ancak, müşterinin toplam teminat tutarının işlemlerin devamında hesaptan nakit çekilmesi veya başka bir aracı kuruma virman yapılması suretiyle 20.000 TL'nin altına düşürülmesi halinde, yeni açılacak pozisyonlarda ikinci fıkrada belirtilen kaldıraç oranlarının azami yarısı uygulanır.</p>	<p>(3) Kaldıraçlı işlem gerçekleştirilebilmek için başlangıç teminat tutarı olarak asgari 50.000 TL veya muadili döviz tutarı hesaba yatırılır.</p> <p>(4) İşlemlere başlamadan önce veya başladıktan sonra hesaptan nakit çekilmesi veya başka bir kuruma virman yapılması suretiyle başlangıç teminat tutarının 50.000 TL veya muadili döviz tutarının altına düşürülmesi halinde pozisyon açılmaz. İşlemlere başladıktan sonra zarar edilmesi neticesinde teminat tutarının 50.000 TL veya muadili döviz tutarının altına düşmesi durumunda işlemlere devam edilebilir.</p>

III. Yürürlük

III-37.1.b sayılı Değişiklik Tebliği ile gerçekleştirilen değişiklikler, Tebliğ'in yayımı tarihi olan 10 Şubat 2017 itibariyle yürürlüğe girmiş olmakla birlikte, Yatırım Hizmetleri Tebliği'ne eklenen Geçici 6 ncı madde ile aracı kurumlara mevcut açık pozisyonları yeni düzenlemeyle uyumlu hale getirmeleri için 45 günlük geçiş süresi tanınmıştır. Geçici 6 ncı madde uyarınca geçiş süresi sonunda yeni düzenlemelere uyum sağlayamayan pozisyonlar aracı kurumlar tarafından resen kapatılacaktır.